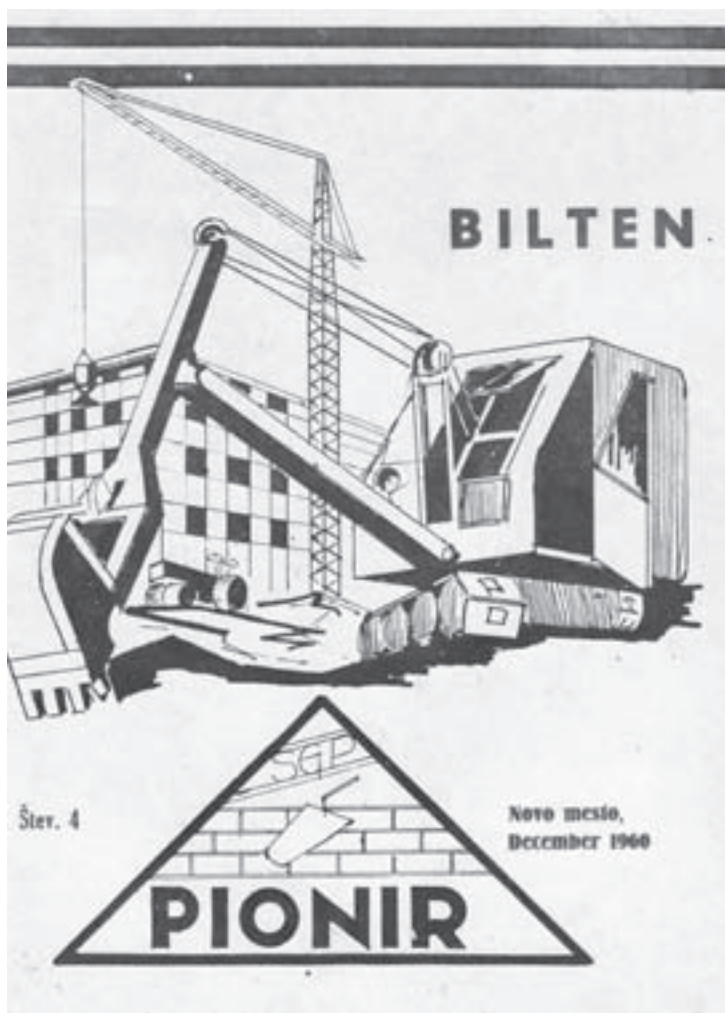


PIONIR

glasilo društva pionir

13. januar 2011, leto: I, številka: 1



Zakaj Pionir?

V Pionirju je bila ena izmed pomembnih vrednot dobra informiranost. Poleg ostalih pisnih informacij, sestankov in zborov delavcev na gradbiščih je podjetje Pionir izdajalo svoj časopis vse od leta 1966. Večinoma je izhajal v črno-beli tehniki in se je do leta 1978 imenoval BILTEN. Januarja 1979 je izšla 100. številka, časopis pa se je preimenoval v PIONIR. Barvne izdaje smo si privoščili ob okroglih obletnicah podjetja in ob pomembnejših dogodkih, ko

smo bili organizatorji ŠIG leta 1974, za dan republike ipd. Večinoma je glasilo izhajalo na desetih do dvanajstih straneh.

Kako velik pomen za obveščanje zaposlenih je imelo glasilo, pove tudi dejstvo, da je bilo to edino dvojezično glasilo v Sloveniji, saj je izhajalo v slovenskem in srbohrvaškem jeziku.

Pri izdaji časopisa je stalno ali občasno sodelovalo veliko sodelavcev. Prvo številko so uredili Stojan Horvat, Ivan

Kočevar, Emil Pavlin in Tone Furlan, od leta 1969 do 1977 je bil odgovorni urednik Marko Svetina, od leta 1977 do 1979 je urednikoval Jakob Andoljšek. Za njim je do zadnje številke časopis urejala Katjuša Borsan.

V društvu Pionir smo se odločili, da kot eno izmed prvih aktivnosti obudimo vrednoto izdajanja glasila. Pred vami je prva številka prvega letnika glasila, ki sva jo pripravila Marija Jurekić in Goran Rovan. V prvi številki sva zbrala vse dogodke od ideje do ustanovitve društva in prve seje upravnega odbora. Za pokušino sva iz zgodovine izbrskala nekaj stvari o tem, kako so »težke čase«, ki jim takrat še niso rekli recesija, doživljali in preživljali naši sodelavci, kako so sodelovali v za danes nemogočih pogojih, spomniti želiva tudi na vodje, ki smo jim sledili, pogovarjala pa sva se tudi z nekaterimi sodelavci, ki so bili podjetju zvesti od začetkov.



To je naslovna stran glasila, ki je izšlo pred 50. leti, in voščilo takratnega uredništva.

☆☆☆ ☆☆☆
*Sij novoletne noči
naj vam kaže
prave poti,
na katerih boste
uresničili vse svoje
želje v letu 2011.*



K aktivnemu delu v društvu vabimo vse, ki menite, da bi lahko prispevali kamenček v gradnji mozaika vrednot, ki ga je nekdanje predstavljalo Pionir. Kot je že zapisano v imenu društva, želimo te vrednote ohraniti in jih pokazati trdemu kapitalizmu, da bo sedanja generacija morda spoznala, da se da z dobro organizacijo, vlaganjem v osebni in strokovni razvoj kadrov in ustvarjanjem dobrega, spoštljivega medsebojnega sodelovanja, narediti mednarodno uspešno podjetje. Povezovanje in partnersko sodelovanje bo rešilo graditeljstvo, pa je sporočilo, ki naj ne bo preslišano že danes.

Prepričana sem, da je glasilo prvi prispevek k temu, zaradi česar je bilo društvo ustanovljeno, torej za »ohranjanje in razvijanje pravih podjetniških vrednot«.

Marija Jurekić



tridesetim letom zaupanja v gradbeništvo je ime pionir

JANUAR

1 S Novo leto
2 M Vaščič
3 P Šušteršič
4 T Angelič
5 S Šimeon
6 C Gutšperl
7 P Zdravka
8 S Severin
9 M Juričič
10 P Viljam
11 T Pavlin
12 S Telčnik
13 C Vrežnik
14 P Dan
15 S Pavel
16 M Maršič
17 P Antan
18 T Muzičnik
19 S Janež
20 Šušteršič
21 P Nata
22 S Vojko
23 M Mlakar
24 T Franc
25 T Torka
26 S Pavla
27 C Anžič
28 P Tomičič
29 S Vanič
30 M Maršič
31 P Ivan

FEBRUAR

1 T Brigita
2 S Šušteršič
3 C Bilčič
4 P Andrej
5 S Agata
6 M Bilčič
7 P Nisa
8 T Jerka
9 S Palencia
10 C Vika
11 P Rado
12 S Valerija
13 M Katalina
14 P Matjaž
15 T Jurka
16 S Julijana
17 C Alekoj
18 P Simon
19 S Karmil
20 M Nisa
21 P Inga
22 T Peter
23 S Dora
24 C Srečo
25 P Tadej
26 S Matilda
27 M Gabrijela
28 P Gajnar

MAREC

1 T Albin
2 S Josip
3 C Marinka
4 P Matija
5 S Jadrav
6 M Nisa
7 P Felicitas
8 T Dan Jend
9 S Plavčič
10 C Katka
11 P Tomka
12 S Renča
13 M Katalina
14 P Matilda
15 T Klavdij
16 S Tihomira
17 C Janica
18 P Eda
19 S Jona
20 M Martin
21 P Nisa
22 T Lea
23 S Štepatan
24 C Branka
25 P Mitja
26 S Lučija
27 M Ljilja
28 P Bena
29 T Cvil
30 S Boga
31 C Štefan

APRIL

1 P Miha
2 S Franc
3 M Nisa
4 P Igor
5 T Miha
6 S Viljem
7 C Vito
8 P Albert
9 C Miha
10 M Mihael
11 P Eufimija
12 T Lado
13 S Martin
14 C Valerija
15 P Dan Zvezdnarica
16 S Bernarida
17 M Klemenča
18 P Štepatan
19 T Lea
20 S Katarina
21 C Karmil
22 P Luka
23 S Julij
24 M Galja
25 P Marja
26 T Franja
27 S Galenčič
28 C Ziva
29 P Katja
30 S Jela
31 T Štefan

MAJ

1 M Poveljčič
2 P Nisa
3 T Zdravka
4 S Marjan
5 C Anžel
6 P Demetrij
7 S Tjesta
8 M Zmaga
9 P Dan Zmaga
10 T Toma
11 S Tjeda
12 C Fanklarij
13 P Slavica
14 S Marja
15 M Ivica
16 P Janež
17 T Jela
18 S Miran
19 C Iva
20 P Bernard
21 S Dan Metelška
22 M Jolča
23 P Zlata
24 T Marja
25 S v. d. M. Tja
26 C Filip
27 P Avguštin
28 S Jovič
29 M Marjan
30 P Ivana
31 T Kacjan

JUNI

1 S Justin
2 C Gregor
3 P Diago
4 S Klemen
5 M Anžel
6 P Tomaz
7 S Mizar
8 C Florijan
9 M Bogomil
10 S Štefan
11 M Jolča
12 P Antan
13 T Valerij
14 S Vito
15 C Vito
16 C Bena
17 P Gregor
18 S Luka
19 M Jolča
20 P Metelška
21 T Anja
22 S Miha
23 P Klemen
24 S Vika
25 M Štefan
26 P Vito
27 T Karmil
28 S Peter
29 C Emilijan

JULIJ

1 P Estera
2 S Ziva
3 M Tomaz
4 P Dan Zmaga
5 T Antan
6 S Marija
7 C Anžič
8 P Jadrav
9 S Vito
10 M Anžel
11 P Giga
12 T Matjaž
13 S Dan Selenjak
14 C Karmil
15 P Vladimir
16 S Dan Jadrav
17 M Jolča
18 P Matjaž
19 T Zlata
20 S Marija
21 C Karmil
22 P Dan Zmaga
23 S Brigita
24 M Anžel
25 P Jakov
26 T Ana
27 S Gregor
28 C Samo
29 P Marja
30 S Nisa
31 T Ignez

AVGUST

1 P Nata
2 T Metan
3 S Ljilja
4 C Janča
5 P Ožbirt
6 S Jovič
7 M Dora
8 P Demetrij
9 T Jacobus
10 S Lovrenč
11 P Giga
12 T Matjaž
13 S Dan Selenjak
14 C Karmil
15 P Vladimir
16 S Dan Jadrav
17 M Jolča
18 P Matjaž
19 T Zlata
20 S Marija
21 C Karmil
22 P Dan Zmaga
23 S Brigita
24 M Anžel
25 P Jakov
26 T Ana
27 S Gregor
28 C Samo
29 P Marja
30 S Nisa
31 T Ignez

SEPTEMBER

1 C Tilen
2 P Maksim
3 S Gregor
4 M Galja
5 P Ljilja
6 T Peter
7 S Marinka
8 C Marija
9 P Fajca
10 S Lepotička
11 M Milan
12 P Gvido
13 T Jakob
14 S Marja
15 C Ana
16 P Ljudmila
17 S Tjeda
18 M Zofija
19 P Redžar
20 T Suzana
21 S Matevž
22 C Tomaz
23 P Alana
24 S Gornj
25 M Zofija
26 P Danja
27 T Viktor
28 S Veronika
29 C Katka
30 P Ivanica
31 C Štefan

OKTOBER

1 S Zlata
2 M Bogomil
3 P Zlata
4 T Florijan
5 S Marjan
6 C Branka
7 P Marja
8 S Dan Zmaga
9 M Janča
10 P Danja
11 T Miha
12 S Marja
13 C Eduard
14 P Karmil
15 S Tereza
16 M Nedilka
17 P Ignez
18 T Luka
19 S Gregor
20 C Miha
21 P Miha
22 S Tjeda
23 M Ivan
24 P Dan OZ
25 T Bernarida
26 S Ljilja
27 C Sabina
28 P Simon
29 S Marja
30 M Anžel
31 P Matjaž

NOVEMBER

1 T Dan Zmaga
2 S Dušan
3 C Viktor
4 P Gregor
5 S Eufimija
6 M Janča
7 P Dan Zmaga
8 T Gregor
9 C Božidar
10 C Leon
11 P Marja
12 S Jovič
13 M Štefan
14 P Leopold
15 C Marja
16 C Ljilja
17 P Roman
18 S Marjan
19 M Anžel
20 P Albert
21 T Gregor
22 S Klemen
23 C Cvetka
24 P Katarina
25 S Iva
26 P Gregor
27 M Valerija
28 P Marja
29 T Dan Zmaga
30 M Anžel
31 S Štefan

DECEMBER

1 C Metelška
2 P Zlata
3 S Franc
4 M Štefan
5 P Sava
6 T Mihael
7 S Anžel
8 C Marja
9 P Vito
10 S Danja
11 M Valerija
12 P Marja
13 T Ljilja
14 S Dušan
15 C Vika
16 P Anžel
17 M Ivan
18 P Gregor
19 T Marjan
20 C Tomaz
21 S Dan J.A.
22 P Viktorija
23 S Iva
24 M Anžel
25 P Gregor
26 T Janča
27 S Zlata
28 C Tjeda
29 P Gregor
30 S Štefan

1977

Pionir je ob svoji 30-letnici leta 1977 izdal tudi enolistni koledar. In ta je kljub temu, da je od takrat minilo že 33 let, tudi v letu 2011 aktualen, razen prostih dni in praznikov, seveda. Očitno se zgodovina ponavlja!



Irena Vide predaja listino direktorju Kovinotehne MKI Franciju Berlanu



Nekdanji Pionirjevci na slovesnosti ob 60. letnici Kovinotehne MKI, I. 2009

Seveda je, kot kamen, skala, kost smo se igrali igrico v časih, ko še ni bilo televizije, ne računalnikov, ko je cela vas ali ulica imela eno žogo.

Ob tem, ko smo gradili trdne mostove, kot je bil prvi v Trebnjem, smo vzporedno gradili tudi mostove prijateljstva in pristnih medosebnih odnosov. Poleg ostalih nadvozov, podvozov in vodnih propustov, ki so bili pri izgradnji avtoceste bratstva in enotnosti zaupani Pionirju, smo zgradil tudi ta most. Čeprav je bilo že samo šolanje - tudi okroglin iz svežih plohov in betoniranje z betonom, ki se je mešal na gradbišču, brez posebne mehanizacije, zahtevno in težko delo, trden most služi svojemu namenu še danes.

Kljub temu, da smo se zavedali, da trdnih mostov medsebojnih prijateljskih odnosov ne more streti nihče, so se ideje o tem, kako ustanoviti društvo, ob raznih srečanjih vseeno porajale kar petnajst let.

V soju odrskih luči jo je potem prinesla na oder naša sodelav-

AL JE KAJ TRDEN MOST ?

ka Irena Vide ob 60-letnici Kovinotehne MKI skupaj z listino, ki je pomenila zavezo. Ob tem dogodku je najbrž videla vse, kar je imela v mislih ob pripravi za 50-letnico Pionirja, ki je kot vodja oddelka tržnih komunikacij ni doživela. Energijo, ki se je sprostita v dvorani, ko je pozvala Pionirjevce, naj vstanejo, so čutili tudi tisti, ki so sedeli.

11. februarja 2010 je bil ustanovni zbor članov društva, kjer je bil izvoljen upravni odbor društva v sestavi: Stjepan Krsnik, Andrej Kurnik, Silvo Lopatič, Jože Peterlin, Milan Verček, Irena Vide, Marija Jurekič, Marjan Zupanc, za predsednika UO in predsednika društva pa je bil izvoljen Franci Berlan. Tako smo pričeli udeležati idejo, da iztrgamo pozabi zgodbo o »pionirju« razvoja dolenskega gospodarstva, zgodbo o vzornem primeru prodora slovenskih gradbincev v tujino in razvoju graditeljstva v vsej bivši državi.

Prva seja upravnega odbora je bila 14. junija v nekdanji upravni stavbi Pionirja, v pisarni generalnega direktorja. Za podpredsednika društva je bil izvoljen Silvo Lopatič. V članstvo je bilo sprejetih 29 novih članov, pri čemer je potrebno posebej pohvaliti sodelavce iz Ljubljane, ki so naredili kar lokalni zbor in se včlanili v največjem številu. Zastavili smo si začetne cilje za delovanje društva. Eden od njih je tudi izdaja glasila.

Upam, da bomo skupaj delovali in pokazali vsem, da vrednote, ki smo jih skovali v našem Pionirju na raznih področjih, tako delovnih kot družabnih in prijateljskih, živijo v nas in smo jih prenesli v delovna in druga okolja, kjer živimo in delamo danes.

»Delavci PIONIR-ja, bodite ponosni na našo prehojeno pot in dosežene rezultate, prizadevajte si, da še naprej, v novih tržnih pogojih, razvijamo naše skupno

podjetje« se je glasila zadnja novoletna čestitka generalnega direktorja Slavka Guština ob 45-letnici podjetja, ob vstopu v leto 1991.



Pionir je zastavil svoje moči in znanje tudi pri gradnji avtomobilske ceste Ljubljana-Zagreb. Na sliki so Pionirjevci med gradnjo mostu pri Trebnjem. »Trden most so zgradili, tako trden, kot so naše medsebojne vezi«

Jaz pa si upam dodati v imenu vseh: **»Še vedno smo ponosni PIONIRJEVCI, čeprav sedaj hodimo po nekih drugih poteh.«**

Predsednik društva PIONIR:

Franci Berlan



Del udeležencev ustanovnega zbora Društva Pionir, 11. februarja 2010



Udeleženci prve seje upravnega odbora, 14. junija 2010

ANTON ŽERJAL



Morda je od zaposlenih le malo vedel, da je bil prvi direktor Pionirja Ivan Žerjal. Rodil se je očetu železničarju in mami gospodinji leta 1918 v Trstu, od koder je istega leta s starši, zavednimi Slovenci, pribežal v Ljubljano. Poleg osnovne šole je tam končal tudi gimnazijo in gradbeno fakulteto, ki bi jo moral končati že leta 1941, vendar jo je zaradi vojnih razmer zaključil dve leti kasneje.

Na Dolenjsko je bil z dekretom poslan leta 1945 zaradi izgradnje mostov in obnove, in sicer v »novomeško okrožje«, ki je obsegalo Dolenjsko do Brežic in Kočevja, vključno z Belo Krajino. V Novem mestu se je oženil in Dolenjska je postala njegov dom.

Januarja 1946 je bilo za potrebe povojne izgradnje ustanovljeno gradbeno podjetje Novograd, ki se je kasneje preimenovalo v Pionir. Postal je njegov prvi direktor. Podjetje je sicer zapustil leta 1949, ker je bil poslan na izgradnjo hidroelektrarne Medvode, ki jo je vodil kot delavec Gradisa. Leta 1952 se je vrnil v podjetje in ga kot direktor vodil do leta 1956.

Leta 1947 je bil Anton Žerjal pobudnik ustanovitve novomeškega društva gradbenih inženirjev in tehnikov, stanovsko aktiven član društva je ostal tudi potem, ko se je leta 1978 upokojil.

In kako se ga spominjajo njegovi nekdanji sodelavci v Pionirju ?

Imel je jasno vizijo razvoja Pionirja, predvsem je stavil na dober kader, zato je s seboj iz Ljubljane pripeljal štiri strokovnjake, med drugim tudi Zorana Arha. S svojim povezavami v Ljubljani je našel poti za nabavo mehanizacije in vizijo razvoja podjetja usmeril v nizke gradnje. Tako se je Pionir vključil v izgradnjo avtoceste Ljubljana – Zagreb (ob izvajalcih Slovenija ceste in Gradis ter seveda brigadirskih ekipah). Veliko izkušenj je dobil tako na zemeljskih delih kot na izgradnji nadvozov, podvozov, vodnih preustrojev (tudi na močvirnih terenih Krakovskega gozda). Izvajanje del je nadzirala zahtevna ekipa strokovnjakov, vendar se je Pionir izkazal tako po kvaliteti, rok in strokovnem pristopu, kot po šolanih kadrih in predvsem razvojni viziji. Njegova vizija pa ni bila vseč drugim gradbenim podjetjem, ki so prav tako videli svoj razvoj na področju nizkih gradenj, zato je bil odstavljen.

Poleg tega Ivan Žerjal je postavil tudi temelje za dobre medsebojne odnose, za odgovornost in doseganje ciljev ter timsko delo, ki je v gradbeništvu še kako pomembno. V Pionirju je ustanovil tudi sekcijo za odbojko.

Leta 1956 je bil imenovan za direktorja Ivan Kočevar. Rodil se je leta 1921 v Vavpčji vasi pri

IVAN KOČEVAR



Semiču v kmečki družini s številnimi otroki. V Ljubljani je končal tehnično šolo gradbene stroke in tam pričakal tudi II. svetovno vojno. Kot mladinec se je vključil v delo OF. Italijanska vojaška policija ga je aretirala in pred vojaškim sodiščem je bil obstojen na 8 let ječe, ki jo je prestajal v zaporih v Italiji, od koder je ob kapitulaciji Italije pobegnil nazaj v Ljubljano.

Po koncu vojne se je leta 1946 zaposlil pri Gradisu v Ljubljani, junija leta 1948 pa je bil poslan v SGP PIONIR Novo mesto. Kot operativni tehnik je v prvih letih delal pri obnovi viadukta v Otovcu in Ortneku v Beli krajini in pri gradnji tovarne Belsad v Črnomlju. Potem je postal šef grad-

benega sektorja Novo mesto. Leta 1956 je bil imenovan za direktorja Pionirja, ki ga je vodil do leta 1978.

Kot osebnost je bil dosleden pri delu, tovariško razumevajoč, vedno pozoren, zahteven do sebe in obenem osebno skromen. Delavnost, odgovornost in disciplino, ki jo je zahteval od sodelavcev, je najprej, z zgledom, udeleževal sam.

V utemeljivi za Kraigherjevo nagrado, ki jo je leta 1974 prejel za posebne zasluge pri vodenju gospodarstva, je bilo med drugim zapisano: »Verjetno je zelo malo delovnih organizacij, v katerih daje direktor osebno pečat celotnemu poslovanju podjetja v tolikšni meri, kot je to v primeru Pionirja«.

Ko je prevzel vodenje podjetja, je vladala v gradbeništvu velika kriza, vendar je uspel obnoviti in postaviti podjetje na temelje, ki so obetali razvoj. Veliko je vlagal v kadre in izobraževanje. Vzpodbujal je inovativne dejavnosti in sledil razvoju strojev v svetu. Utrl je pot industrijski gradnji v podjetju, pod njegovim vodenjem smo imeli najsodobnejši računalniški sistem in sodobno organizacijo ter sisteme za spremljanje poslovanja in realizacije projektov.

Iz Dolenjske je širil dejavnost podjetja po vsej Jugoslaviji, pogumno in uspešno je pod njegovim vodstvom Pionir zakoral na Poljsko in tudi v Afriko. Povezoval je slovensko gradbeništvu na športnem, kulturnem in strokovnem področju.

Čeprav trden, odločen in zahteven je, kot je takrat zapisal sodelavec Rudi Robič, imel razumevanje za malega človeka. Z očetovsko skrbjo se je zanimal do podrobnosti, za težave, ki jih je imel posameznik. Za vsakega je našel toplo besedo... Z njegovim duhom, po njegovi, globoko načrtani poti, bomo nadaljevali, ker le tako lahko vidimo nadaljnji uspeh našega dela....



Eden izmed prvih upravnih odborov DS pri SGP Pionir - od leve proti desni sedijo: Vlado Kežman Ivan Kočevar, Zdravko Tomše, Anton Žerjal; stojijo: neznani (?), Knap, Mesojedec, Lesjak in Hržica. Vse, ki lahko pomagajo odkriti nepopolne podatke s te fotografije in ki lahko povedo, za kateri čas je bil izvoljen gornji upravni odbor, prosimo, da to sporočijo uredništvu Pionirja. Zapisano v prejšnjem stoletju, velja še danes!



SLAVKO GUŠTIN



Rodil se je leta 1933 v Ljubljani. Takoj po končanem šolanju se je zaposlil pri Pionirju. Od leta 1956 do 1961 je sicer delal v tehnični sekciji Novo mesto, nato se je ponovno vrnil v Pionir. Vodil je komercialno in že na tem področju »je skupaj s sodelavci uspel opredeliti vlogo in mesto GIP PIONIR-ja v občini in regiji, v celotni državi in v tujini« so zapisali v utemeljitvi ob podelitvi priznanja občine Novo mesto leta 1986.

Leta 1978 je prevzel vodenje podjetja Slavko Guštin, ki nam je najbrž vsem še v najbližjem spominu. Pod njegovim vodenjem smo delali takšne projekte, ki si bi jih v današnjih časih želel vsak gradbenik. Tudi Slavko Guštin se je zaposlil v Pionirju kot gradbeni tehnik leta 1954 in tudi on je bil Belokranjec, doma iz Drašičev.

Tudi on je izkusil podjetje skozi vse krize, zaznal, kje je potrebno krepiti podjetje kot poslovni sistem in kje so tržne niše za gradbeništvo. Trg je spremljal že kot komercialni direktor in spoznal, da je Slovenija daleč premajhna za tako veliko gradbeno podjetje, kot je bil Pionir, hkrati pa je verjel, da so podjetje in njegovi zaposleni sposobni izvajati dela tudi sredi ničesar, v afriški puščavi, sredi vsega mogočega, tudi birokratskih ovir v Sibiriji, z vlaganji v turistične in druge komplekse na Jadranu, kjer je bilo največkrat treba najprej vlagati v in-

frastrukturo. Tkal je pomembne poslovne povezave z investitorji upravnih in političnih struktur in kar je morda za današnji čas neverjetno, če ne že bogokletno, tudi do ostalih gradbincev ne le v Sloveniji, ampak po vsej Jugoslaviji. V tem poslanstvu je predsedoval SOZD-u Giposs, se aktivno vključeval v delo gospodarske zbornice ter drugih združenj, odborov ipd. tako na lokalni kot na republiški ravni. Tkanje vezi v graditeljstvu je med drugim spodbujal z organiziranjem in aktivnim sodelovanjem pri športnih igrah gradbincev, s povezovanjem gradbincev na kulturnem področju, kjer smo vodilno vlogo igrali kar 15 let, z organiziranjem in sodelovanjem delovnih tekmovanj na raznih nivojih in drugih združenj na strokovni ravni. Da je bil prepoznaven predvsem na republiškem nivoju, povedo tudi priznanja »medalja dela« iz leta 1975 in »srebrna zvezda« iz leta 1986.

Njegova nenadna smrt je bila šok za njegove sodelavce, kakšna praznina bo nastala v kolektivu ob skoraj istočasni izgubi komercialnega direktorja Antona Virca, pa se nismo zavedali, ko smo se 22. avgusta 1991 poslovili od njega. Vedeli pa smo, da je pustil neizbrisen pečat in zapustil enkrat in neponovljiv kolektiv.

Vsebinsko glasila in druge teme lahko preberete tudi na spletu: www.društvo-pionir.si



Slavko Guštin z jubilanti

JOŽICA OSOLNIK



Pogovor z njo je bil načet z vprašanjem, kaj bi naredila kot dolgoletna PIONIRJEVKA, če bi bila glavna... Njen odgovor je bil ročno na dlani:

Za nobenega glavnega ni lahko, zato raje ne razmišljam o tem, kaj bi naredila, če bi bila glavni jaz. Ni ga pod soncem, ki bi znal vsem ustreči, ker pa brez glavnih ne gre, bi morali preostali več razmišljati pred vsem o tem, kako sodelovati in pomagati!

30 let sem pri PIONIRJU, še od takrat, ko smo na sedanjem Novem trgu začeli v eni sami pisarni s 6 mizami. Pomagala sem udarniško graditi prostore sedanje direkcije. To je bila takrat obveznost, o kateri nismo razmišljali. Za dosežene uspehe ni bilo nobenih nagrad, vse nam je pomenila kakšna pohvala na priložnostni proslavi ali pa prehodna zastavica.

Spominjam se krize 1956. leta, ko smo jokali in odpuščali delavce, ker ni bilo dela. Takrat smo prodali avtobus, ki smo ga maloprej kupili za izlete. Hoteli so nam vzeti pravkar zgrajene prostore mehničnega obrata, pa smo vsi rekli, da smo pripravljene ostati tri mesece brez plač, če nam ga pustijo in pustili so nam ga.

Mladi se danes, kadar pripovedujem o tem, radi zmrdujejo, češ to so stare pravljice. Mi pa smo v PIONIR vgradili del svojega življenja, svoje moči in napore in živeli z njim v hudem in dobrem. Zato smo postali del PIONIRJA in nihče nam ne more tega, kar smo vgradili bodisi v stavbe, stroje ali opremo, vzeti! Poudarki na hudo, ki ga je človek preстал, so vedno najpotrebnejši takrat, kadar ti gre dobro, da se ne prevzameš!

Veliko mi je vsa leta pomenil šport, zlasti kegljanje in ob njem sem preživela najlepše trenutke na številnih tekmovanjih in srečanjih.

Nemalokrat smo se v minulih letih odpovedali dobičku, da je PIONIR zdaj velik in mogočen. Danes je vse bolj sodobno, delo je lažje in terja manj naporov, pa tudi manj sloge in čuta vzajemnosti je danes v nas, kot je bilo to pred leti. Starejše delavce so preizkušnje, napor in odpovedi zrasle s PIONIRJEM v eno in to je tisto, kar želimo, da bi mlajši razumeli in znali ceniti!

Tako so jo opisali sodelavci v 100. številki našega glasila Pionir, ki je izšla ob 30-letnici njenega dela v podjetju. Primerjavo med reševanjem »krize« v gradbeništvu v njenih časih in »recezijo« v naših časih pa si boste naredili sami.



ZORAN ARH

Zoran Arh se je rodil leta 1933 v Leskovcu pri Krškem. Oče je bil mizarški mojster in je imel obrt, mati pa je bila trgovka. Prve štiri razrede osnovne šole je končal v Leskovcu, štiri razrede gimnazije pa v Krškem, nato pa obiskoval gradbeno tehnično šolo v Ljubljani. Ob začetku šolanja leta 1948 so bili vsi poslani za dva meseca na praktično delo v Novo Gorico, kjer so takrat ročno (brez mehanizacije, brez mešalcev, dvigal...) gradili prvo stavbo v Novi Gorici, ki se danes imenuje »Ruski blok«.

V času izobraževanja so vsi sodelovali pri adaptaciji šole na Aškerčevi, kjer so se potem šolali. Ko so končali prenovo šole, so pomagali pri gradnji internatskega naselja na Gerbičevi ulici v Ljubljani. Ne samo za današnje učence, ki v objestnosti lepijo kruh, namazan z marmelado, na stene, tudi za njihove starše je to nepojmljivo. Dopoldne so zidali, popoldne pa študirali, pa se ni nihče od staršev pritožil na inšpekcijo.

Po končanem šolanju je bil leta 1951 z dekretom ministrstva poslan v Gradis in sicer na gradbišče hidroelektrarne v Medvodah, kjer je ostal do leta 1953, do odhoda v vojsko. »Ker je primanjkovalo tehničnega kadra, so nas takoj, čeprav smo bili brez izkušenj, porinili v gradbeniške vode: vodenje del, kontrola materiala v laboratoriju, vodenje gradbene knjige, zagovor pri investitorju itd.,« pravi Zoran Arh. Zato je še danes hvaležen za vse znanje in izkušnje, ki jih je nanj prenesel Anton Žerjal, ki je bil v Gradisu pomočnik vodje projekta za izgradnjo HC, kasneje pa direktor Pionirja. Kako velik projekt je bil to, govori dejstvo, da so na gradbišču poleg štiristotih delavcev delali tudi zaporniki iz KPD.

Tudi v času služenja vojaškega roka so ga v Kragujevcu namestili v vojnogradbeni odsek, kjer so ga zadalžili za izdelavo



Zoran Arh z Andrejem Kurnikom na sprejemu ob 60 letnici Kovinotehne MKI

projekta izgradnje kuhinje za 400 vojakov in za vodovod na Kopaoniku (1500 m nadmorske višine), potem pa je bil zadolžen še za vodenje del obeh projektov, ki so morali biti končani do 15. oktobra 1954. Od projektiranja do konca izvedbe je bilo le 8 mesecev. Delo je izvajal s 120 vojaki. Poleg vsega je delo oteževalo dejstvo, da ni imel čina in je bil le »tehnički rukovodilac«, vsak mesec pa so iz generalštaba poslali drugega majorja, ki je bil »rukovodilac radova«. Arh je imel vsakič nekaj dni dela z njimi, da so opustili »političke nastave« in pustili vojakom, da so gradili. Varovalo jih je 20 stražarjev in delo so končali v roku.

Na koncu staža je dobil nekaj dni nagradnega dopusta. »Pred dopustom pa sem dobil na vpogled tudi dokument, iz katerega sem razbral, zakaj sem moral služiti vojsko šest mesecev dlje, povrh vsega pa me niso poslali v oficirsko šolo v Karlovac, kot se je glasilo prvi poziv.

Po oceni, ki jo je o meni zapisal moj rojak, narodni poslanec, pač nisem bil primeren za oficirsko šolo,« se spominja danes. Že med tem dopustom sta ga na domu v Leskovcu obiskala inž. Žerjal, ki je bil takrat že direktor Pionirja, in takratni tehnični direktor inž. Sodnik ter ga v nekaj urah prepričala, da se je s 1. februarjem 1955 zaposlil pri Pionirju.

Najprej je začel delati na ob-

jektih JLA v Cerkljah kot vodja gradbišča. Zaradi nesporazuma, ki je temeljil na neenakosti med zaposlenimi pri opravljanju strokovnega izpita, je maja 1956 zapustil podjetje in po nekaj mesecih dela v Okrajni združni zvezi v Krškem začel iskati službo v Ljubljani. Srečal je bivše sodelavce, ki so že delali na območju Ljubljane. Prepričali so ga, da se je ponovno zaposlil pri Pionirju, tudi z obljubo, da bo dobil stanovanje. Zaposlil se je, stanovanja pa ni nikoli dobil. Zgradil si je hišo in se z družino preselil v Ljubljano, kjer živi še danes.

V Ljubljani je vodil izgradnjo prvih treh stanovanjskih blokov v Savskem naselju in bil odgovorni vodja del na več ostalih objektih, nato pomočnik direktorja TOZD Ljubljana za operativo, kjer se je veliko naučil od direktorja Jurija Podrepška, ki je bil odličen finančnik in komercialist.

Podjetje ga je večkrat delegiralo za posebne naloge: obnova Tolminskega po potresu, obnova Cetinja po potresu v Črni gori, izgradnja šole v porušeni Banjaluki, kot vodja projekta je bil tam skupaj s predstavnikom našega ministrstva.

Sodelovanje in koordinacija projektiranja hotela Zakopani na Poljskem in uveljavitev tehnologije opaženja z »outinord« opaži in kasneje vodenje priprave dela tako, da so dopoldne opažili, vstavili armaturo in instalacije,

popoldne betonirali, ponoči ogrevali, zjutraj pa že razopazili in šli naprej. Če se Poljaki niso mogli načuditi, kaj lahko naredimo, niso videli nevidne organizacije in spoštovanja dogovorjenega in naročenega. Ko ga je direktor Kočever ob 6. uri zjutraj poklical po telefonu in mu naročil, da mora biti še isti dan v Zakopanih, ni bilo nobenega dvoma več, da se to ne bi zgodilo.

Bil je vodja oddelka za pripravo del in razvoj za stanovanjsko gradnjo. Tehnologijo Outinord so zapisali v lastna »Tehnična navodila za projektiranje in gradnjo stanovanjskih objektov«, sodelovali s strokovnimi inštitucijami in bili med boljšimi graditelji stanovanjskih objektov.

Ves svoj prosti čas ob večerih, prostih dneh in v času dopusta je posvetil študiju ob delu in tako leta 1972 diplomiral kot gradbeni inženir, leta 1977 pa je postal diplomirani ekonomist tehniške smeri.

Je prejemnik več priznanj: občinske raziskovalne skupnosti Novo mesto za področje inovacij v letu 1980, odlikovan je z »ordenom rada sa srebrnim vencem«, prejel je priznanje za aktivno delo v občini Ljubljana Moste.

Bil je predsednik DS Giposs in je v tej vlogi posredoval tudi pri reševanju Pionirja. En mandat je tudi vodil delavski svet podjetja.

Po odhodu direktorja Jurija Podrepška v pokoj je bil imenovan za direktorja TOZD-a, čeprav so morali v Pionirju na zunanje ustrezno politično mnenje čakati kar nekaj mesecev. TOZD Ljubljana ni izvajal objektov le na območju Ljubljane, pač pa tudi do Ribnice, Žužemberka, specializirali so se za gradnjo silosov in čistilnih naprav.

Delo je 1991 ob odhodu v pokoj predal Andreju Kurniku. Še vedno je ponosen na svoje sodelavce. Ob takšnih sodelavcih so uspehi samoumevni, še danes zatrjuje Zoran Arh.

MIHA JALOVEC

»Razmere človeka prisilijo v to, da razmišlja,« je večkrat dejal med pogovorom. Nad tem sem se močno zamislila. Ali smo že v razmerah, da bi razmišljali o rešitvah, ali je še preveč samo-umevnosti in pričakovanj o tem, kaj bi morali in bodo naredili drugi?

Potem ko je končal gradbeno šolo in odslužil vojsko, se je septembra 1954 zaposlil pri Pionirju. Povabilo in nagovor za zaposlitev je dobil še v času služenja vojaškega roka v Karlovcu. Šolani gradbinci so namreč povečini služili vojsko v oficirski šoli v Karlovcu. Tja sta ga prišla osebno povabiti Kočevar in Žerjal.

Kot vodja gradbišča je pričel delati na objektih vojske v Pogancih, Bršljinu... Iz Bršljina v Pogance je hodil vsak dan peš, po makadamu, brez tople malice (vsak si je prinesel nekaj s seboj). Niti na misel mu ni prišlo, da bi ugovarjal ali zahteval karkoli. Ko sta ga ob neki priliki na poti v Pogance dohitela Kočevar in Žerjal z avtom, sta ga popeljala do gradbišča, kmalu zatem pa je dobil službeno vozilo – rabljevno kolo znamke »Partizan«, ki so ga vsi občudovali.

Zgodilo se je marsikaj, kar se danes zdi skoraj neverjetno. Od takšnih malenkosti, da v tistih časih nihče ni imel ure. Če so delavci na delo prišli približno točno, je popoldne, ko se je delovodji zdelo, da bi se bližal ko-

nec delavnika, poslal delavca v bližnjo gostilno vprašat, koliko je ura, potem pa je ocenil, koliko časa bodo še delali. Zaključek delavnika je oznanil z zvoncem. Ni bilo telefonov, veliko vlogo so pri obveščanju opravili kurirji, veliko pa smo morali opraviti tudi sami, večinoma peš in z javnim prevozom. V šali pove dogodek, ko je delovodja Bajuk pri gradnji hotela v Metliki poslal dopisnico po pošti: ŽE F METLIKA SE KONJI RAZBORIT. Ker ni vedel, kaj naj to pomeni, je brž sedel na vlak in se odpeljal v Metliko, kjer je ugotovil, da so se konji splašili v Metliki.

Po drugi strani pa je imel Pionir že takrat svoj laboratorij in svoje izobraževalne centre, v katerih se je kovalo znanje.

Tudi sam se spominja velike krize v letu 1956. Do takrat je Pionir večino večjih del izvajal za vojsko. Ko je vojska občutno skrčila investiranje, je podjetje zašlo v veliko krizo. Z veliko požrtvovalnostjo zaposlenih, jasno vizijo vodstva in dezinvestiranjem (prodajali so tudi lesene samokolnice) je Pionir izšel iz krize z novim spoznanjem, da je treba pridobiti dela pri raznovrstnih investitorjih in na čim večjem območju po vsej državi.

Gradnjo je spremljalo nenehno pomanjkanje materiala. V kamnolomu v Žabji vasi se je drobil pesek in se sejali za fini omet, ker ni bilo mivke. Kadar je dež zmočil kamnolom, peska ni bilo moč sejati. Če je podjetje še ne-



Miha Jalovec z bivšimi sodelavci ob 60 letnici Kovintehne MKI

kako dobilo materiale, pa je bil večji problem za občane, ki so pritiskali na nakup v podjetju, kjer so jim po svojih močeh ustregli. Žeblje so pulili iz razopaženega lesa, jih zbirali v sodu, čuvaji gradbišča pa so morali te žeblje ravhati za ponovno uporabo. Skladiščnik ni smel izdati iz skladišča novega žeblja, dokler se niso porabili poravnani. Apna ni bilo moč dobiti v vrečah, ampak se je gasilo na gradbišču. Kaj je to pomenilo za samo tehnologijo, si vsak gradbenik lahko misli, kaj pa je pomenilo za okolico, se niso prav zavedali. Ob gradnji blokov nasproti Revoza je apno po kraškem terenu pronicalo v tla, tako da je bil potok v Kandiji bel. Na trgu ni bilo keramičnih ploščic, namesto teh so uporabljali oljnato barvo in teraco. Varčevali so na vsakem koraku, tudi pri takšnih malenkostih, kot je danes telefon. Tudi za gradbišče je bilo treba plačati telefon, kot da gre za stalni priključek, vlogo pa je bilo potrebno oddati tri mesece vnaprej. Pri gradnji Petrola v Šentjerneju se spominja, da so po dogovoru s stanovalko potegnili kabel iz sosednega bloka in nato plačali samo porabo.

Tehničnih znanj in poslovnih veščin v začetnih letih ni mogel pridobivati od nikogar, ker so bili večinoma vsi začetniki. Še največ izkušenj je pridobival od delovodij in od nadzornikov investicij. Predvsem vojska je imela vrhunske strokovnjake, ki so jim bili gradbeniki vedno v podrejenem položaju. Osvajali so vse vrste

znanj, saj so se sicer kot vodje gradbišč morali vodstvu zagovarjati za vsako napako, tudi če jim je nadzor črtal postavko v gradbeni knjigi.

V podjetju je bil zelo cenjen tudi delovodski kader, ki je imel velike odgovornosti pa tudi velika pooblastila. Plače so delavcem določali delovodje, vendar so jih znali tudi zagovarjati, tako da ni bilo nikoli pritožb, tehničnemu kadru pa je plače določal direktor.

Tudi v administraciji ni bilo nič lažje, saj se je vse delalo ročno: od vseh pisanj, do izdaje situacij, obračunov plač, vplačil in izplačil v gotovini. Spomnim se, da je Anica Osolnikova dobila na prstu žulj od svinčnika, toliko je pisala.

Ko se je v 60. letih Pionir okrepil z mehanizacijo, je bilo delo lažje in kvalitetnejše, postavljali so se novi organizacijski sistemi, uvažali novi načini in oprema v pisarniškem poslovanju itd. Tako se je začel Pionirjev vzpon v vseh smereh.

Miha Jalovec, šef sektorja, direktor TOZD-a Novo mesto, v vseh časih največje gradbene organizacijske enote, je postal leta 1965, ko sta jo pred njim vodila Ivan Kočevar in Angelo Gabrijelčič, ki se je z gradbenim podjetjem »Krka« pridružil Pionirju.



Miha Jalovec in Ivan Kočevar ob otvoritvi Osnovne šole Grm

VLADO KEŽMAN



Vladimir Kežman, direktor TOZD Gradbeni sektor Krško, se je srečal z delavci Pionirja že leta 1947 na počitniški praksi v Črnomlju, naslednje leto na Kočevskem, leta 1949 pa se je redno zaposlil v sektorju v Krškem.

»Ko sem se leta 1950 vrnil iz vojske, je bilo čutili precejšnjo spremembo,« se spominja Vlado Kežman, »Aprila tega leta je bil namreč izvoljen prvi delavski svet. Naše podjetje je tako med prvimi na Dolenjskem in v Posavju vpeljalo socialistične samoupravne odnose. V tem času smo se trudili, da bi čimprej obnovili med vojno porušene objekte. Prevzemali pa smo tudi že večja investicijska dela, na primer izgradnjo objektov »Roto« v tovarni Djuro Salaj. Bili smo

resnično »pionirji« obnove, izgradnje in družbene preobrazbe v tem prostoru. Leta 1974 smo se priključili SGP Pionir Novo mesto. Samoupravna organiziranost naše delovne organizacije in tozdov je specifična, saj je večina tozdov dislociranih, specifično pa je tudi delo in poslovanje v gradbeništvu. Vem, da je bilo vložena mnogo truda in volje, da bi se specifičnosti kar najbolje izkoristile. Bili smo že zelo blizu tega, da bi uredili nedorečene dohodkovne odnose, predvsem pri mehanizaciji in dinamiki vlaganja združenih sredstev v razvoj. Od tega se z razširitvijo dejavnosti in reorganizacijo delovne organizacije spet oddaljujemo. Tudi racionalizacija poslovanja se nam izmika. Vse to pa nam zmanjšuje moč, pada zavest pripadnosti delovni organizaciji.

Splošna gospodarska kriza zadnjih let še posebej vpliva na gospodarjenje v gradbeništvu, v okviru tega pa najbolj na gradbeno operativno visokih gradenj, kar v glavnem dela naš tozd. V 40. letih je bilo sicer že več kriz, predvsem leta 1955 in 1962, ki pa so bile kratkotrajne. Sedanja verjetno še ni dosegla viška in bo še trajala. Zato smo se prizadevno in odgovorno lotili iskanja notranjih rezerv, v največji možni meri se skušamo opreti na last-



Vlado Kežman se je ob direktorski službi rad posvečal tudi športu. Bil je med najbolj zagrizenimi odbojkarji.

ne moči in sposobnosti. Z delno reorganizacijo in specializacijo smo le dosegli pozitivne premike. Pomanjkanje izkušenih kadrov smo ublažili z mlajšimi, ki so z znanjem, zagnanostjo, dobrim sodelovanjem že položili izpit. Seveda nas na tem področju čaka še mnogo dela. Potrebno bo nenehno dopolnjevanje znanja, informacij in posodabljanje poslovanja. Pred dnevi smo namestili lokalni računalnik, v nadaljnji fazi se bomo terminalno povezali z računalnikom delovne organizacije. Predvidevamo, da bomo tako sposobnejši in sodobnejši poslovni partner.

Kako gledam na bodočnost? Pozitivno kot vedno! Vsaka kriza

ima tudi pozitivne učinke. Zmanjšali smo na primer število zaposlenih v neposredni proizvodnji in odstotkovno še bolj v režiji, a z boljšo delovno disciplino naredimo več kot prej. Pridobili smo visokostrokovne sodelavce in smo sposobnejši narediti najzahtevnejše objekte doma in na tujem. Izboljšali smo kvaliteto izdelkov, pogodbene obveznosti opravljamo v roku. S tem smo povrnili zaupanje investitorjev. V večji meri obvladujemo stroške, obračuni so izboljšani, poslovni rezultati obetavnejši. Srednjeročni plan 1986-1990 delovne organizacije predvideva za krški tozd hitrejši razvoj, vlaganje v povečanje in posodobitev proizvodnje. Če se bo ta plan uresničil, bomo ob našem pravilnem poslovnem obnašanju pridobili zadosti naročil.

Objavljeno v Biltenu v 70. letih

Pišite nam!

Prosimo vse, ki bi želeli kaj povedati, kaj komentirati, zapisati pred pozabo, da nam to sporočite na spletno pošto: info@društvo-pionir.si



Prijetna in nepozabna druženja Pionirjevcev so bila vedno tudi na športnih dnevih.



MARJAN ZUPANC



Pri Pionirju je začel delati leta 1954. Po služenju vojaškega roka leta 1956 se je zaposlil v Motomontaži (kasnejši IMV), saj so bili takrat pri Pionirju težki časi, ker ni bilo dela, po drugi strani pa je skupaj pa vojsko služil z glavnim konstruktorjem Motomontaže in ta ga je povabil v službo k njim. Skoraj vsako jutro se je na poti na delo srečal z inž. Žerjalom, ki je bil takrat direktor Pionirja (seveda sta hodila oba peš). Vsak dan ga je nagovarjal, naj se vrne v Pionir, kar je po pol leta tudi storil. Kot strojnega tehnika ga je takoj razporedil k Petru Ivanetiču, ki je takrat vodil mehanizacijo. Nekako pol leta sta potem še delala skupaj, nato pa je prevzel upravljanje ne le mehanizacije, ampak vseh materialnih sredstev v Pionirju. Čeprav je v času krize Pionir dezinvestiral tako, da je mehanizacijo poklonil drugim gradbincem, je bilo potrebno mehanizacijo, avtopark, drobno mehanizacijo in vsa ostala osnovna sredstva (tudi za upravo in gradbišča) racionalno nabavljati, gospodarno uporabljati in vzdrževati, pa tudi končno obvladovati tako fizično kot evidenco in knjigovodsko.

Ker ni bilo kadrovske službe, ga je v službo sprejela tajnica direktorja Joža Osolnik in ga odpeljala na dvorišče, kjer se je takrat gradila avtomehanična delavnica. Ni dobil niti pisnih, niti ustnih zadolžitvev, ni bilo ne opisov nalog, ne uvajanja v delo ne kompe-

tenčnih modelov ali letnih razgovorov. Sam je moral videti, kje je treba poprijeti za delo, predlagati rešitve in realizirati ideje. Prvi izziv mu je tako postal izgradnja mehanične delavnice.

Zavedal se je, da je najprej potrebno postaviti sistem - tako evidenc kot eksploatacije ter gospodarjenja s sredstvi. Istočasno se je od direktorja Žerjala naučil, kako pomembne so tudi socialne mreže. Tako je prišel do Tehnogradnje Maribor, ki jo je vodil g. Pipan. Le-ta je bil pripravljen svetovati Pionirju pri vzpostavitvi sistemov, saj je imelo podjetje, ki ga je vodil on, dobro zgrajeno organizacijo, po vsej tedanji Jugoslaviji so namreč gradili hidroelektrarne.

In tako je Marjan Zupanc skupaj z nami gradil Pionir in verjetno ni bilo v njem nikogar, ki se ga njegovo delo ne bi dotaknilo. V podjetju je ustvaril takšno klimo in kulturo, zaradi katere nisi nikoli pomislil, kdaj boš izkoristil dopust, kdaj se začne in konča tvoj delavnik, kdaj boš kaj moral narediti doma, kdo bo pripeljal tvojega otroka iz porodnišnice. Vsi smo vedeli, da smo pri vsakem delu soodvisni drug od drugega in da ga je bilo treba opraviti, vsi

smo vedeli, da je vsak izgovor puhla repa in da se ga ni smiselno oklepiti.

Tudi sam pravi: »Vsi, ki smo leta 1958 sodelovali pri izgradnji avtoceste, nismo smeli niti pomisliti na dopust niti na 8-urni delavnik, nismo poznali ne nedelje, ne praznika, ne noči, saj so ponoči na trasi svetile luči. Nagrada pa nam je bila brigadirska značka in zahvala – čeprav smo bili v delovnem razmerju.«

Zahvaljujoč takšnim pionirjem je Pionir zrasel v enega izmed treh najmočnejših gradbenih podjetij v Sloveniji, poznan in spoštovan po vsej Jugoslaviji, pa tudi v Afriki, Aziji in Evropi. Več o tem, kako je bilo na tej poti, pa kdaj drugič, saj ima še veliko povedati.

Pionirsko delo je opravljal tudi ob pripojitvah raznih podjetij v poslovni sistem Pionirja, največjega pa gotovo pri priključitvi Novomontaže, lahko pa rečemo, da ima zasluge tudi pri ohranitvi inštalaterske dejavnosti v regiji.

V zadnjih letih pred upokojitvijo je v Pionirju vodil t.i. »specializirane programe«. Veseli nas, da je še vedno vitalen in dejaven in ponosno gleda na svoja dva sinova – gradbinca, seveda.



Zupanc, Bajuk, Gazvoda in Rešetič na gradbišču avtoceste v Krakovskem gozdu, julija 1954, zadaj Ruska Makara s katero so zabijali pilote



Marjan Zupanc s predsednikom Gradbene zbornice Brankom Selakom

EGON KOCJAN

Njegov vstop v Pionir se je začel leta 1962, ko je oddal prošnjo za štipendijo. Potem ko je že bil vpisan na elektrotehniko, se je prepisal na gradbeno srednjo šolo, ker je dobil štipendijo za to smer. S tem je zamudil vpis v Ljubljani, zato se je šolal v Mariboru in se usmeril v nizke gradnje. Že kot dijak se je srečal na počitniškem delu in šolski praksi z znanim projektantom Vogelnikom, ki je v tistih časih projektiral objekte Celuloze ter Gimnazije in telovadnice Brežice. Navdušil ga ni le kot projektant, ampak tudi kot človek – v tistih časih bi bilo bogokletno, če bi mu rekli »poslovnež« - ki se je pripeljal v Brežice s Citroenom »žabo«, ki je bila prvi takšen avto v Sloveniji.

Leta 1966 se je zaposlil v Pionirju kot tehnik in sodeloval pri gradnji mostu in kulturnega doma v Krškem. Čeprav je bil za Krško most velik in pomemben projekt, mu je v posebnem spominu ostala izgradnja kulturnega doma. Z gradnjo in zemeljskimi



delu so pričeli decembra, več žerjavov so morali uskladiti, da niso ovirali drug drugega in prometa. Cesto so čistili, vendar so imeli z oblastmi kar naprej težave. Največja težava pa je bilo plazovito področje, eno hišo so začasno izselili. Vsako jutro je najprej preštel, če stojijo še vsi žerjavi ali je kakšnega že odrinil plaz. Do pogodbenega roka je Pionir zgradil objekt, ki je bil za občinski praznik svečano odprt, potem pa za tri mesece zaprt, ker investitor ni pravočasno nabavil odrske tehnike. Pionirjevci

smo vedno naredili, kar smo se zavezali, ne glede na okoliščine, pravi Egon.

Ker je Egon srednjo šolo zaključil z odliko in je želel nadaljevati študij, je prosil podjetje, naj mu to odobri, vendar je trajalo precej dolgo, da je delavski svet uslišal njegovo prošnjo. Predolgo, da bi se vpisal na študij v Ljubljano, zato se je vpisal v Zagreb, kjer pa je moral narediti še težke sprejemne izpite. Ob tem, da je bil delavnik na mostu v Krškem od pete zjutraj do sedme ure zvečer, je bila to zanj kar naporna naloga – vendar je tudi tu uspel. Po uspešnih sprejemnih izpiti v Zagrebu se je vpisal na gradbeno fakulteto v Ljubljani.

V času študija je veliko delal kot študent pri projektantu Vrabcu, ki je projektiral tudi most v Krškem. Po študiju in služenju vojaškega roka se je leta 1976 v Pionirju zaposlil kot diplomirani gradbeni inženir. Z izkušnjami na nizkih gradnjah je vodil izgradnjo mostu v Brestanici in v Krški vasi. Zatem je bil premeščen v razvojno službo podjetja, kjer je skrbel za razvoj in strokovni del proizvodnje v TOGREL-u, in sicer po tistem, ko se je pokazala problematika in potreba, ko so začele odpadati fasade na objektih v Šiški. Bruno Potokar je skrbel za proizvodnjo v organizacijskem smislu, on pa v strokovnem delu.

V bogati knjižnici v Pionirju je pregledoval in zbiral strokovno literaturo s področja gradbeništva,

ki so jo iskali dejansko po vsem svetu. Zbiral je pomembne strokovne članke, delal povzetke in o njih obveščal ostale sodelavce v podjetju. Bil je inovator pri opažnem sistemu Outinord in dobil za to posebno priznanje, saj so ti opaži pri gradnji pomenili velik tehnološki napredek.

Ja, lahko bi rekli: izredna vztrajnost in iskanje poti. Vsi, ki smo ga poznali, vemo, da je Egon od leta 1981 delal v podjetju polni delovni čas, kljub temu, da je bil tetraplegik. Delal je tudi še po tem, ko je ugasnil Pionir in je napolnil polno delovno dobo. Ko ga danes vidimo dobrovoljnega in nasmejanega na njegovem domu, vemo, da je potem, ko mu je zla usoda namenila invalidski voziček, lahko uspel ob ljubeči in trdni ženi, ob sodelavcih, ki so mu stali ob strani, ga sprejemali in mu pomagali, da je lahko opravljal strokovno delo v mejah svojih fizičnih sposobnosti. To je bilo mogoče samo v kolektivu, kjer je bil človek vrednota, medsebojna pomoč in nesebičnost pa sta bila del kulture in samoumevni del vsakdanjika. Tako je bilo to pri nas v Pionirju takrat, kako pa je danes pri vas, naj si odgovori vsak sam.



Egon Kocjan, tehnik na delovišču most Krško: Kot gradbincev sem najbolj ponosen zato, ker sem soudeleženi s svojim delom v gospodarski dejavnosti, ki me veseli, kot PIONIRJEVEC sem ponosen zato, ker sem član kolektiva, ki je s svojimi deli dosegel lepa priznanja in opravil vrsto zahtevnih gradenj, kot tehnik pa sem ponosen, ker so mi zaupana dela, ki zahtevajo strokovno znanje in odgovornost, in zato, ker to delo z veseljem opravljam.

Prvi tovornjak

Prvi tovornjak je dobil Pionir na kaj nenavaden način. Zvedeli smo, da leži pri Ljubljani ob Savi zapuščen velik tovornjak Praga. Vgrajen je imel prelahek motor in ker ni mogel z gramozom naložen premagati poti iz struge reke Save, so ga lastniki pustili tam. Šli smo torej tja, si ogledali zadevo in ga nekako zvelkali v Novo mesto. Nekje smo izvovali težji motor, ki pa je bil neuporaben, ker je imel zvito glavno gred in ojnice. Z iznajdljivostjo brez primere in neskončno potrpežljivostjo smo uspeli gred in ojnice vsaj za silo zravnati. Pri takšnem delu je bil največji mojster Franc Banovec, ki je bil po poklicu livar. Popravljeni motor smo vgradili v Prago in ta Praga, prvi Pionirjev tovornjak, je še dolgo, dobro služila našemu podjetju.



Franc Zorc je bil izreden kombinator. Janez Dolmovič, ki je bil prva leta mojster v mehanični delavnici, je skupaj s šoferjem Alojzom Sintičem zvozil k Pionirju neverjetno veliko različnega trofejnega blaga, ki je prva leta po vojni ležalo marsikje. Za prvomajski sprevod smo vedno pripravili kaj posebnega. Ko je bila leta 1947 osrednja proslava pri Novoteksu, smo se dogovorili, da bomo naredili tovornjak. Med različnim materialom, ki sta ga zbrala Dolmovič in Sintič, so bili tudi nemški, zračno hlajeni motorji Stayer. Zorc je enega izmed njih vgradil v šasijo starega tovornjaka, iz različnih delov pa smo sestavili vse ostalo, od kabine do tovrnega prostora, in na dan pred proslavo je bil po dolgih urah popoldanskega in nočnega dela tovornjak nared. Zorc se je usedel za krmilo in pognal. Ampak »naša stvaritev« je po-



skočila in zapeljala nazaj. Zorc je hitro prestavil v drugo hitrost, zlomek pa je še hitreje lezel nazaj. Vsi smo odskočili na varno razdaljo in najprej onemeli, nato pa se do solz smejali Zorcu, ki je po travniku delal čudne zavoje in skušal obvladati vozilo, ki je vztrajalo v vzratni vožnji. Hitro smo ugotovili, da je nekaj narobe z menjalnikom, vendar časa za njegovo popravilo ni bilo več. Na prvomajsko proslavo smo se tako odpeljali v vzratni vožnji, za našo stvaritev pa smo poželi veliko občudovanja in pohval.

Pozdravljali so ga kot Tita

Rudi Bohte se je nekoč, kmalu po vojni, pripeljal na direkcijo z motorjem, polnim zelenja in cvetja. Ko smo ga vprašali, kdo ga je tako okitil, je povedal, da je bilo ob cesti proti Straži in Dolenjskim Toplicam veliko ljudi in šolarjev, ki so kar metali rože vanj. Kaj hitro smo ugotovili, da je bil za tisti dan na Dolenjskem napovedan obisk predsednika Tita, ki pa je bil zadnji hip odpovedan. Povsod niso bili obveščeni o Titovem prihodu, zato so čakali ob cesti, da bi pozdravili ljubljene maršala. Ko se je pripeljal mimo Bohte na svojem motorju, so najbrž menili, da ima lahko tako imenitno vozilo samo predsednik države, pa so zmetali rože kar na Bohteta.

Pogrebni marš

Dvorana kavarne v Poreču, leta 1950. Šahovski finale med Pionirjem in Konstruktorjem iz Maribora. Borba za prvo mesto in pokal. Naenkrat iz klavirja v kotu dvorane zadoni »marš«. Na klavir neutrudno igra naš Mirko, šahist. Ko so ga vprašali, kaj pomeni ta glasba, je dejal: »To je pogreb-

ni marš za Konstruktorja, našim pa za moralo, da bomo dobili«. In Mirko je priigral edino prvo mesto in edini pokal za Pionirjevce.

Kako zvoni?

Signalne naprave, ki so v mizarški delavnici označile začetek in konec delavnika, so delovale zelo nežno, zvonec je komaj slišno brnel. Nekega jutra je bil ob začetku dela direktor že v obratu. Ko je zaslišal zvonec, je dejal: »Kako žalostno zvoni«. Nekdo iz kolektiva pa je zavpil: »Ob šestih žalostno, ob dveh pa veselo«.

Telefonija

V Pionirju je bil nekoč edini telefon v prostorih gradbenega sektorja Novo mesto na Jerebovi. Šlo je za ročni vojaški telefon. Šef sektorja Angelo Gabrijelčič se je pripravljal, da bo klical Italijana, ki je med vojno prišel v partizane, po vojni pa je »uredil« kakšno dobavo keramičnih ploščic iz Italije. Ko se je pripravljal h klicu, je dejal v pisarni: »Vsi tiho, zdaj se bom jaz pogovarjal italijansko.« Vsi so utihnili, Gabrijelčič je dobil zvezo in zavpil v telefon: »Zdravo, ovdje Gabrijelčič...«

Židovske krvi

Vito Sarko, po rodu Žid, je bil pred vojno obrtnik gradbenik v Sarajevu, po vojni pa je bil gradbeni nadzornik za vojaške objekte v Novem mestu. Pripovedoval nam je, kako je na javnem razpisu zmagal ob pridobivanju del na »ometavanju zidu ob reki Miljacki«, ker je bil najcenejši. Ko je šel na končni obračun, so ugotovili, da je ometal samo zid proti reki Miljacki, z druge strani, ki je gledala na mesto, pa ne. Vendar je dokazal, da je izvedel razpisano delo in s tem uspel. Tudi to je bilo sodelavcem v poduk, saj je bil tudi kot nadzorni zelo natančen. Vendar mu je Miha Jalovec dokazal, da se je tudi iz njegove šole nekaj naučil. Ko so delali kasarno v Bršljinu,

so bili naročeni hrastovi pragi in nihajna vrata. Hrastove prage so izdelali, obračunali in jih naslonili poleg nihajnih vrat. Od njega pa se nikdar niso naučili tipične židovske varčnosti, ki so jo opazili pri njem. Pri Pionirju je brezplačno jedel (razen zajtrka) in spal. Ker bi zajtrk moral plačati iz svojega žepa, je šel rajši vsako jutro peš iz Bršljina v mesto po prašni makadamski cesti v pekarno po dve žemlji.

Nakup cementa

Angelo Gabrijelčič, je bil pravi gradbinec, trden in zahteven navzven in mehek navznoter. Ob pomanjkanju materiala so se občani večkrat oglasili pri Pionirju in prosili za nakup gradbenega materiala. Pa je prišla žena in prosila, če ji proda dve vreči cementa. On je povzdignil glas in rekel ženi kako mora to prositi in ji naštel, kaj vse je treba zgraditi in da je zdaj v domovini to prioriteta, ne pa hiše. Žena je žalostna odšla ven. Potem pa je za njo poslal tajnico, ko je žena prišla nazaj, jo je še enkrat vprašal, koliko vreč bi rada. »Dve« je dejala žena. Gabrijelčič pa pravi tajnici »dajte ji štiri.«

Topla voda

Ker je Gabrijelčič prišel iz primorske burje na dolenski fen, je imel vedno zamolklo grlo. Zato je v gostilni vedno naročil natakariči, naj mu zraven prinese še lonček s toplo vodo. Tako je bilo pri dveh ali treh rundah, pri četrti pa že ni bilo več te potrebe. Seveda pa si je grlo utrudil tudi na gradbišču, kjer je vedno hotel disciplino, kvaliteto in urejenost. S kombijem je večkrat na gradbišče vzel tudi sina Janija. Že od daleč je opazoval gradbišče, vedno je našel nekaj, kar bi lahko bilo bolje. Še preden je ugasnil motor, je že držal za kljuko, še preden je stopil iz avta, pa je že vpil in delal red po gradbišču. In tako je tudi sin Jani zrasel v velikega Pionirjevca.



V Društvu Pionir želimo zbrati čimveč gradiva iz zgodovine našega podjetja. Zato naprošamo vse, ki imate kakršenkoli zanimiv predmet, dokument, fotografijo ali celo tekst, da nam te odstopite in pošljete, lahko tudi skenirate in pošljete v digitalni obliki. Tako v tej številki glasila objavljamo skupinsko fotografijo Pionirjevcev, za katero ne vemo, ne kje, ne kdaj je nastala, prav tako, kateri ljudje so na njej, oziroma kdo jih je fotografiral. Vse, ki to veste, naprošamo, da nam to sporočite. Hkrati vas obveščamo, da je že začela delovati naša spletna stran – www.drustvo-pionir.si, na kateri bomo sproti objavljali, vse kar nam boste poslali ali odstopili. Pripravljamo pa tudi gradivo, ki bi ga radi sčasoma izdali tudi v knjižni izdaji. Zato vas pozivamo, da nam pomagate po svojih močeh, da bomo skupaj sestavili celovit mozaik zgodovine Pionirja!



Društvo Pionir, društvo za ohranjanje in razvijanje podjetniških vrednot

PRISTOPNA IZJAVA

Podpisani:
naslov:
državljan:
EMŠO:

izjavljam, da želim postati član Društva PIONIR, da sprejemam Statut in da bom po obvestilu o sklepu upravnega odbora o sprejemu v društvo poravnal vsakoletno članarino v višini, ki bo določena za posamezno leto. Izpolnjeval bom tudi druge članske obveznosti, ki izhajajo iz Statuta in bodo opredeljene v sklepih organov društva.

Istčasno izjavljam, da po sprejemu v članstvo društva, dovoljujem organom in funkcionarjem društva voditi evidenco, uporabljati in obdelovati moje osebne podatke, navedene v tej pristopni izjavi za potrebe delovanja društva.

dne:

podpis:

Pristopno izjavo pošljite na: Društvo Pionir, Podbevškova ulica 15, 8000 Novo mesto, ali pa izpolnite prijavnico na spletni strani društva: www.drustvo-pionir.si, lahko se včlanite tudi po spletni pošti: info@drustvo-pionir.si